

Europos Sąjungos parama pagal kitas 2014-
2020 metų
Lietuvos Kaimo plėtros programos
priemones susijusias su
miško ūkio veikla

KMAIK lektorius Eugenijus Vaitiekus, 2019.04.08.

Paramos paraiškų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones priėmimo **2019 metais grafikas**

Priemonės kodas arba veiklos srities numeris pagal Programą	Priemonė	Paramos paraiškų priėmimo pradžia	Paramos paraiškų priėmimo pabaiga
8	INVESTICIJOS Į MIŠKO PLOTŲ PLĖTRĄ IR MIŠKŲ GYVYBINGUMO GERINIMĄ		
8.1	Miško veisimas	2019-03-01	2019-04-30
		2019-09-02	2019-10-31
8.3–4	Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas	2019-05-02	2019-06-28
8.6	Investicijos į miškininkystės technologijas	2019-04-01	2019-05-31

Paramos paraiškų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones priėmimo 2019 metais grafikas

Priemonės kodas arba veiklos srities numeris pagal Programą	Priemonė	Paramos paraiškų priėmimo pradžia	Paramos paraiškų priėmimo pabaiga
4.3.3	Parama miškų infrastruktūrai gerinti	2019-05-02	2019-06-28
8.5	Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė	2019-07-01	2019-08-30
16.3	Parama smulkiųjų ūkio subjektų bendradarbiavimui	2019-09-02	2019-10-31
12.2	Parama „Natura 2000“ miškuose*	-	-

*Paraiškos priimamos kartu su tiesioginių išmokų paraiškomis

Parama miškų infrastruktūrai gerinti (2019 m.)

Prioritetai: skatinti tvarų miškų valdymą; didinti miškų ūkio perspektyvumą.

Tikslinė sritis – miškininkystės ekonominės vertės didinimas ir miško plotų plėtra remiant miško kelių įrengimą, rekonstrukciją.

Pateiktų paraiškų skaičius 2014-2018 m. – 27;

Patvirtintų paraiškų skaičius 2014-2018 m. – 18;

Skirta lėšų 3,0 mln. Eur.,

panaudota 1,6 mln. Eur. (56%)

Kompleksiniai tikslai:

- inovacijų kūrimas, diegimas ir sklaida;
- aplinkos išsaugojimas ir tvari plėtra;
- klimato kaitos švelninimas.

Remiama veikla: miško kelių su žvyro danga ir kitų su miško keliais susijusių įrenginių (statinių) įrengimas ir (ar) rekonstrukcija.

Paramos gali kreiptis:

- miško valdytojai (fiziniai ar juridiniai asmenys);
- miško valdytojų grupės (paramos paraiškas pareiškėjai gali teikti su partneriais).

Paramos besikreipiantys fiziniai asmenys turi būti ne jaunesni kaip **18 metų amžiaus.**

Priemonė „investicijos į materialųjį turta“ veiklos sritis „Parama miškų infrastruktūrai gerinti“

KPP Priemonės atrankos kriterijai:

Eil. Nr.	Projektų atrankos kriterijai	Didžiausias balas	Balai pagal atskiras kriterijaus reikšmes
1.	Pareiškėjas yra:		
1.1.	privačių miško savininkų grupė arba miško savininkų kooperatyvas	25	25
1.2.	privataus miško savininkas (išskyrus miško savininkų kooperatyvą)		15
2.	Miškų infrastruktūros įrengimo ar atnaujinimo projektas įgyvendinamas perteklinio drėgnumo (L ir U hidrotopo) augavietėse (nustatoma pagal pateiktą vidinės miškotvarkos projektą)	20	-
3.	Projektas skirtas tik esamo miško kelio rekonstrukcijai (kelio buvimo faktas nustatomas pagal VĮ Registrų centro arba Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro duomenis)	20	-
4.	Investuojama į IV miškų grupės (ūkinius) miškus	15	-
5.	Pareiškėjas prašo mažesnio paramos intensyvumo, nei nustatytas galimas didžiausias paramos intensyvumas	15	už kiekvieną sumažintą procentinį punktą pareiškėjui suteikiamas 1 balas
6.	Pareiškėjas yra miško savininkų asociacijos arba miško savininkų kooperatyvo narys	5	-
Balų suma:		100	-

Didžiausia galima balų suma – 100 balų. Privalomas mažiausias projektų atrankos balų skaičius – 30 privalomų balų. Jeigu atliekant projektų atrankos vertinimą nustatoma, kad projektai nesitinka privalomo mažiausio 30 balų skaičiaus, paramos paraiška atmetama.

Taisyklėse **varojamos sąvokos:**

- **Įkainis** – Ministerijos patvirtinta kaina, už kurią galima įsigyti įrangos, technikos, mechanizmų, prekių, paslaugų ir (arba) darbų. Įkainis nustatomas eurais be pridėtinės vertės mokesčio.
- **Miško savininkų kooperatyvas** – kooperatinė bendrovė, kurio ne mažiau kaip 5 nariai įstatymų nustatyta tvarka yra įgiję nuosavybės teisę į Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius miško žemės sklypus.
- **Miško valdytojų grupė** – pagal jungtinės veiklos sutartį veikianti fizinių ir (ar) juridinių asmenų (pareiškėjo ir jo partnerių) grupė, kurios tikslas – savo valdomuose miškuose palaikyti miško kelių gerą būklę, juos rekonstruoti ar tiesti naujus.
- **Projekto bendrosios išlaidos** – atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijų, verslo planų (veiklos ir (arba) projektų aprašų) ir kitų su jais susijusių dokumentų rengimą, kai šios išlaidos susijusios su nekilnojamojo turto statyba ir (arba) gerinimu, taip pat viešinimo išlaidos.
- **Projekto partneris** – fizinis ir (ar) juridinis asmuo vykdomas miškų ūkio veiklą, dalyvaujantis įgyvendinant ir (ar) finansuojant projektą, pagal prieš projekto įgyvendinimą pareiškėjo ir jo partnerių pasirašytą jungtinės veiklos sutartį.

- Pareiškėjai gali teikti paraiškas **individualiai arba su partneriais** – kitais miško valdytojais, jei kartu projektą vykdyti yra tikslingiau.
- Partnerių įtraukimas į projektą turi būti pagrįstas ir jo būtinumas turi būti įrodytas paramos paraiškoje.
- **Pateikiama viena paraiška**, atitinkamai užpildyta visų partnerių. Partneriams taikomos tos pačios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, kaip ir pareiškėjui. Finansavimą, skirtą visam projektui įgyvendinti, tiesiogiai gauna tik paramos gavėjas, kuris ir atsiskaito su kitais partneriais. Partneriai tiesiogiai paramos lėšų negauna.
- **Atsakomybė** už projekto įgyvendinimą atitenka **paramos gavėjui**. Bet koks projekto rezultatų paskirstymo pakeitimas turi būti įforminamas raštu kaip jungtinės veiklos (partnerystės) sutarties pakeitimas, apie kurį informuojama Agentūra.
- Partneriai projekto įgyvendinimo laikotarpiu negali būti kitos investicinės Programos priemonės ir (arba) veiklos srities dalyviai.

Jungtinės veiklos (partnerystės) sutartyje įsipareigojama laikytis pagrindinių geros partnerystės praktikos taisyklių:

- visi partneriai turi būti perskaiteę paraišką ir susipažinę su savo teisėmis ir pareigomis įgyvendinant projektą;
- projekto įgyvendinimo metu paramos gavėjas privalo reguliariai konsultuotis su partneriais ir nuolat juos informuoti apie projekto įgyvendinimo eigą;
- paramos gavėjas privalo visiems partneriams išsiųsti visų Agentūrai teikiamų ataskaitų ir mokėjimo prašymų kopijas;
- visi projekto pakeitimai, turintys įtakos partnerių įsipareigojimams ir teisėms, prieš kreipiantis į Agentūrą, pirmiausia turi būti raštu suderinti su partneriais;
- prieš teikdamas paraišką, **pareiškėjas turi susitarti su visais partneriais** dėl projekto metu sukurtų rezultatų, nupirkto ar sukurto turto ir atliktų darbų nuosavybės teisių ir šias **teises nustatyti jungtinės veiklos (partnerystės) sutartyje.**

Tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai yra:

- pareiškėjas ir jo partneris (kai paraiška teikiama kartu su partneriu) **užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį** – skolintas lėšas, paramos lėšas bei nuosavas lėšas, nurodytas ir pagrįstas paramos paraiškoje. Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos suteikimo galimybės patvirtinimo dokumentus, o iki paramos sutarties pasirašymo paramos gavėjas turi pateikti su finansų įmone arba kredito įstaiga pasirašytą paskolos sutartį arba raštu patvirtinti, kad atitinkamą projekto dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis;
- pareiškėjas ir jo partneris (kai paraiška teikiama kartu su partneriu) **neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui** (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;
- pareiškėjas ir jo partneris (kai paramos paraiška teikiama kartu su partneriu) savo vardu, kaip valdos valdytojas, yra **įregistravęs valdą** Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu Nr. 1351 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“, nustatyta tvarka;

- parama neteikiama miško žemės sausinimo sistemoms įrengti ar jas atnaujinti;
- kai projektas vykdomas kartu su partneriais, turi būti pateikta jungtinės veiklos (partnerystės) sutartis (pavyzdinė sutarties forma pateikta šių Taisyklių 1 priede);
- nekilnojamasis turtas (miškas (miško žemė) ir (ar) statiniai), į kurį investuojama, turi priklausyti pareiškėjui ir (ar) jo partneriui, būti valdomas panaudos ar kitais pagrindais ir (arba) nuomojamas nuo paramos paraiškos pateikimo datos ne trumpesniam kaip 10 metų laikotarpiui.
- numatomi įrengti ir (ar) rekonstruoti **miško keliai ir susiję įrenginiai** (jei jiems prašoma paramos) **turi būti suprojektuoti vidinės miškotvarkos projekte (-uose)**, kurie pateikiami kartu su paramos paraiška;
- **kai** pagal teisės aktų reikalavimus yra privalomas statybą leidžiantis dokumentas, kartu su paramos paraiška pateikiamas bendras visam projektui atitinkamas statinio projektas (pateikiamos statinio techninio projekto bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, konstrukcijų, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) ar supaprastintas projektas, bei statybą leidžiantis dokumentas, skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizės išvada ir t.t.

- įrengiant ir (ar) rekonstruojant miško kelią, **vidaus kelio** (kaip nurodyta Lietuvos Respublikos kelių įstatyme) ir kitų su juo susijusių įrenginių (statinių) **įrengimas ir (ar) rekonstrukcija ne miško žemėje gali sudaryti ne daugiau kaip 25 proc.** nuo kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės.
- vidaus kelias ne miško žemėje **turi ribotis** su remiamu miško keliu.
- miško kelio įrengimo ir (ar) rekonstrukcijos **išlaidos turi būti išskirtos** paramos paraiškoje **atskirai nuo vidaus kelio įrengimo ir (ar) rekonstrukcijos išlaidų** ne miško žemėje;
- parama miško keliams įrengti ir (ar) rekonstruoti skiriama su sąlyga, kad jų pagrindinis tikslas ir pagrindinė jų naudojimo funkcija bus miškininkystės veiklos vykdymas.

Pareiškėjas ir (ar) jo partneris prisiima šiuos įsipareigojimus:

- nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų, vykdyti numatytą veiklą, neparduoti ir kitaip neperduoti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto nuo paramos sutarties pasirašymo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos.
- Leidimą įkeisti turtą finansų įmonei arba kredito įstaigai Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paramos paraiškoje finansų įmonės arba kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Agentūros sprendimu pareiškėjui gali būti leista įkeisti paramos lėšomis įsigytą turtą tik tai finansų įmonei arba kredito įstaigai, kuri suteikė paskolą projektui įgyvendinti. Įkeičiamas turtas turi būti kaip paskolos, kuria finansuojamas projekto įgyvendinimas, grąžinimo garantas;
- viešinti paramą, vadovaudamasis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis;
- sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti, tikrinti, kaip vykdoma veikla, laikomasi sąlygų, už ką buvo skirta parama, kaip yra vykdomas projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po lėšų projektui įgyvendinti skyrimo ir (arba) projekto įgyvendinimo pabaigos;
- teikti visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams ir Programos įgyvendinimo stebėsenai bei reikalingiems vertinimams atlikti;
- iki kontrolės laikotarpio pabaigos **užtikrinti, kad visuomenė galės laisvai ir nemokamai naudotis infrastruktūra**, kuriai buvo skirta parama pagal šią veiklos sritį;

- didžiausia paramos suma **projektui** negali viršyti **200 000** Eur (du šimtai tūkstančių eurų);
- 2014–2020 metų laikotarpiu negali viršyti **400 000** Eur (keturi šimtai tūkstančių eurų);
- Paramos intensyvumas – **80 proc.** visų tinkamų finansuoti išlaidų (išskyrus atvejus, kai prašoma mažesnio paramos intensyvumo).
- Pareiškėjas per vieną paramos paraiškų teikimo etapą gali pateikti tik vieną paramos paraišką.
- Pareiškėjas, paramos gavėjas projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti įgyvendinant kitas investicines Programos priemones ir (arba) veiklos sritis.

- Pakartotinai paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį ES lėšomis finansuojamą projektą,

- **Projekto įgyvendinimo trukmė** turi būti nurodyta paramos paraiškoje ir **negali viršyti 24 mėnesių** laikotarpio nuo paramos sutarties pasirašymo dienos.
- Projekte turi būti numatytos visos išlaidos, kurios yra susijusios su projekto įgyvendinimu ir numatyta vykdyti veikla. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, ir ne daugiau nei numatytas paramos dydis ir intensyvumas. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti išvardytos pagal išlaidų kategorijas. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiami trys komerciniai pasiūlymai (su lygiaverčiais išlaidų pagrindines technines savybes apibūdinančiais techniniais parametrais, kurie negali skirtis daugiau kaip 10 proc. nuo mažiausią kainą pasiūliusio tiekėjo komerciniame pasiūlyme nurodytų techninių parametru), kuriais pagrindžiama visa prašoma paramos suma, o tinkama finansuoti išlaidų suma nustatoma pagal mažiausią pasiūlytą kainą. Tuo atveju, kai pareiškėjo pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose nurodyta prekės, paslaugos ir (arba) darbų kaina yra 10 proc. didesnė nei analogiškos rinkoje egzistuojančios prekės, paslaugos ir (arba) darbų kainos, atliekami Administravimo taisyklėse nurodyti veiksmai.
- Perkant prekes, paslaugas, kurių vertė nesiekia 58 000 Eur be PVM, ar perkant darbus – nesiekia 145 000 Eur be PVM (išskyrus atvejus, kai pagal teisės aktų nuostatas reikia atlikti pirkimų procedūras), mažiausią kainą nurodančio komercinio pasiūlymo konkretūs pagrindines technines savybes apibūdinantys techniniai parametrai bus įrašomi į paramos sutartį.

- Jei prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai (bendrujų išlaidų atveju) atlikti iki paramos paraiškos pateikimo, pareiškėjas pirkimų dokumentų kopijas turi pateikti kartu su paramos paraiška.

Tinkamų išlaidų kategorijos:

- miško kelių su žvyro danga įrengimas ir (ar) rekonstrukcija;
- su miško keliais susijusių griovių, įrengimas ir (ar) rekonstrukcija;
- su miško keliais susijusių pralaidų, įrengimas ir (ar) rekonstrukcija;
- su miško keliais susijusių nuovažų, įrengimas ir (ar) rekonstrukcija;
- su miško keliais susijusių tiltų, įrengimas ir (ar) rekonstrukcija;
- vidinės miškotvarkos projekto parengimas ir (ar) tikslinimas (tinkamas finansuoti, jei jame numatytos pagal šią veiklos sritį remtinios išlaidos);
- bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali būti ne daugiau kaip 10 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės be pridėtinės vertės mokesčio (PVM), ir tinkamų finansuoti bendrųjų išlaidų suma – ne didesnė kaip 1 800 Eur (vienas tūkstantis aštuoni šimtai eurų) be PVM. Tuo atveju, kai projekte numatyti statybos ar infrastruktūros įrengimo darbai, tinkamų finansuoti bendrųjų išlaidų suma gali būti ne didesnė kaip 3 000 Eur (trys tūkstančiai eurų) be PVM. Projekto viešinimo išlaidos turi būti patirtos vadovaujantis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis;
- vidaus kelių su žvyro danga įrengimo ir (ar) rekonstrukcijos išlaidos ir su vidaus keliais susijusių griovių, pralaidų, nuovažų, tiltų įrengimo ir (ar) rekonstrukcijos **išlaidos ne miško žemėje.**

Šių išlaidų kategorijų pagrindiniai techniniai parametrai, kurie turėtų būti nurodyti pateikiamuose su paraiška komerciniuose pasiūlymuose ir vėliau nurodomi paramos sutartyje, atitinkamai būtų:

- miško kelių su žvyro danga įrengimas ir (ar) rekonstrukcija – kelio ilgis (km), plotis (m);
- su miško keliais susijusių griovių įrengimas ir (ar) rekonstrukcija – griovių ilgis (km);
- su miško keliais susijusių pralaidų įrengimas ir (ar) rekonstrukcija – pralaidų skaičius (vnt.);
- su miško keliais susijusių nuovažų įrengimas ir (ar) rekonstrukcija – nuovažų skaičius (vnt.);
- su miško keliais susijusių tiltų įrengimas ir (ar) rekonstrukcija – tilto ilgis (m), plotis (m).

- Paramos paraiškos forma pateikiama šių Taisyklių 2 priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt.
- Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento **teritoriniai paramos administravimo skyriai** adresais, nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt.
- Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paraiškos nepriimamos.
- Paramos paraiškų pildymas, registravimas ir vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

- Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansų įmones arba kredito įstaigas.
- Šiai priemonei taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.
- Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą iš nuosavų arba skolintų lėšų ir paramos sutartyje nustatytu periodiškumu Agentūrai teikia mokėjimo prašymus Administravimo taisyklėse nustatytu būdu, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus.
- Paramos gavėjas gali pateikti iki keturių mokėjimo prašymų.
- Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas bei galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.
- Paramos lėšos išmokamos Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

SANKCIJOS

- Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiam) projektą paramos gavėjui gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Galimos sankcijos: paramos sumažinimas, paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas, sutarties nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos; apribojimas teikti paraiškas; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.
- Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatyta Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikoje.
- Jei Agentūra nustato, kad yra apribotos sąlygos visuomenei laisvai ir nemokamai naudotis infrastruktūra, kuriai buvo skirta parama pagal šią veiklos sritį, iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos, paramos gavėjas turi sugrąžinti visą jam išmokėtą paramą.

NMA specialistai, atsižvelgdami į paraiškų administravimo patirtį, atkreipia pareiškėjų dėmesį į **dažniau pasitaikančias klaidas**:

- kartu su paraiška nepateikiamas pareiškėjo sprendimas dėl ilgalaikio turto vertės;
- nepateikiama informacija apie subjektus, dalyvaujančius pareiškėjo valdyme, arba apie pareiškėjo dalyvavimą kitų subjektų valdyme;
- pateikiama neinformatyvi miškotvarkos projekto schema, kurioje neaiškiai nurodomos projektuojamo kelio ribos;
- paraiškoje ir komerciniuose pasiūlymuose miško kelio įrengimo ir (ar) rekonstrukcijos išlaidos neišskaidomos į smulkesnes kategorijas (t. y. grioviai, pralaidos, nuovažos ir kt.);
- projektavimo dokumentai pateikiami be statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalies, juose nėra aiškiai pavaizduoti kiti kelio elementai (pralaidos, nuovažos ir kt.).

Parama smulkiųjų ūkio subjektų bendradarbiavimui (2019 m.)

Paraiškų priėmimas nuo 2019-09-02 iki 2019-10-31

Pateiktų paraiškų skaičius 2014-2018 m. – 46;
Patvirtintų paraiškų skaičius 2014-2018 m. – 30;
Skirta lėšų 3,7 mln. Eur.,
panaudota 2,4 mln. Eur. (65%)

Prioritetai:

- visuose regionuose didinti visų žemės ūkio veiklų gyvybingumą ir konkurencingumą, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą;
- skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje;
- atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas;
- skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose.

Tikslinės sritys:

- inovacijų skatinimas, bendradarbiavimas ir žinių bazės vystymas kaimo vietovėse;
- žemės ūkio, maisto produktų gamybos ir miškininkystės sektorių ryšių stiprinimas, įskaitant geresnio aplinkosaugos valdymo ir aplinkosauginio veiksmingumo siekimą;
- ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimas ir palankesnių sąlygų ūkiams restruktūrizuoti ir modernizuoti sudarymas, siekiant intensyvinti dalyvavimą rinkoje ir orientavimą, žemės ūkio įvairinimą;
- pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimas;
- biologinės įvairovės atkūrimas, išsaugojimas ir didinimas;
- žemės ūkio išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimas.

Kompleksiniai tikslai:

- inovacijų kūrimas, diegimas ir sklaida;
- aplinkos išsaugojimas ir tvari plėtra;
- klimato kaitos švelninimas.

Remiama veikla:

- **smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimas** organizuojant bendrus darbo procesus, dalijantis įrenginiais ir ištekliais, vykdant bendrą ūkinę, komercinę, aplinkosauginę veiklą.

Paramos gali kreiptis

- smulkieji ūkiai, kurių žemės ūkio valdos ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, yra ne mažesnis kaip 4 000 Eur ir ne didesnis kaip 15 000 Eur;
- **smulkieji miško valdytojai**, kurių miško valda ne didesnė kaip **20 ha**;
- labai mažos įmonės, kurios veikia ne trumpiau kaip dvejus metus;
- fiziniai asmenys, nacionalinių teisės aktų nustatyta tvarka vykdantys individualią veiklą, ne trumpiau nei vienus metus.

Paramos besikreipiantys fiziniai asmenys turi būti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus.

Paramos **paraišką pareiškėjas privalo teikti su partneriais, kurie užsiima ta pačia veikla** (pvz., žemės ūkio veikla užsiimantys subjektai su žemės ūkio veikla užsiimančiais subjektais, miškininkystės veikla užsiimantys subjektai su miškininkystės veikla užsiimančiais subjektais ir (ar) alternatyviaja veikla užsiimantys subjektai su alternatyviaja veikla užsiimančiais subjektais).

Įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2018 metų

Taisyklėse vartojamos sąvokos:

- **Įkainis** – Ministerijos patvirtinta kaina, už kurią galima įsigyti įrangos, technikos, mechanizmų, prekių, paslaugų ir (arba) darbų. Įkainis nustatomas eurais be pridėtinės vertės mokesčio.
- **Kaimo vietovė** – viensėdis, kaimas, miestelis, miestas ar kita gyvenamoji vietovė, kurios gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst., išskyrus savivaldybės centrus.
- Projekto **bendrosios išlaidos: atlyginimas** architektams, inžinieriams ir konsultantams **už konsultacijas**, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant **galimybių studijų, verslo planų** (veiklos ir (arba) projektų aprašų) ir kitų su jais susijusių **dokumentų rengimą**, kai šios išlaidos skiriamos nekilnojamajam turtui statyti ir (arba) įsigyti įskaitant ilgalaikę nuomą, ir gerinti, naujiems įrenginiams ir įrangai, įskaitant techniką, pirkti ir (arba) išperkamajai nuomai, taip pat šio **projekto viešinimo išlaidos**.

- **Projekto kontrolės laikotarpis** – **trejų metų laikotarpis** nuo paskutinio paramos išmokėjimo dienos ir galutinės projekto įgyvendinimo ataskaitos pateikimo dienos iki paskutinio paramos išmokėjimo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas kartu su partneriais laikosi paramos paraiškoje ir (arba) paramos sutartyje nustatytų įsipareigojimų.
- **Projekto partneris** – fizinis ir (ar) juridinis asmuo, dalyvaujantis įgyvendinant ir (ar) finansuojant projektą pagal prieš projekto įgyvendinimą pareiškėjo ir jo partnerių pasirašytą jungtinės veiklos sutartį.
- **Verslo planas** – dokumentas, kuriame techniniu, finansiniu, ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomi projekte numatytoms investicijoms atlikti reikalingi ištekliai ir terminai.

- Projektui pateikiama viena paramos paraiška, atitinkamai užpildyta visų partnerių. **Partneriams taikomos tokios pat tinkamumo gauti paramą sąlygos**, reikalavimai ir įsipareigojimai, kaip ir pareiškėjui. Finansavimą, skirtą visam projektui įgyvendinti, **tiesiogiai gauna tik paramos gavėjas, kuris ir atsiskaito su kitais partneriais**. Partneriai tiesiogiai paramos lėšų negauna.
- Paramos gavėjas ir partneriai yra atsakingi už bendras partnerių jungtinės veiklos prievoles solidariai. Bet koks partnerių jungtinės veiklos sutarties pakeitimas turi būti įforminamas raštu apie kurį informuojama Agentūra.
- Partnerystė negali būti sudaroma su paties pareiškėjo įsteigtu juridiniu asmeniu, taip pat su juridiniu asmeniu, kurio valdyme pareiškėjas dalyvauja (yra akcininkas, vadovas, valdybos narys ir kt.). Įgyvendinant tą patį projektą dalyvaujantys partneriai (fiziniai ir juridiniai asmenys) negali būti tarpusavyje susiję.
- Partneriai gali dalyvauti tik įgyvendinant vieną projektą pagal šią priemonės veiklos sritį per vieną paramos paraiškų teikimo etapą.

- Partneriai ir paramos gavėjas projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu negali būti keičiami ir (arba) nutraukti jungtinės veiklos sutarties, išskyrus atvejus, kai atsiranda nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybės arba patiriama finansinių sunkumų (bankrutuoja arba yra restruktūrizuojami, likviduojami).
- Pasikeitus partneriui arba paramos gavėjui, jis turi atitikti visus tinkamumo gauti paramą reikalavimus ir prisiimti visus įsipareigojimus bei tęsti projekto veiklą. Nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybės arba patirti finansiniai sunkumai turi būti įrodomi dokumentais.

Jungtinės veiklos sutartyje įsipareigojama laikytis pagrindinių geros partnerystės praktikos taisyklių:

- prieš teikdamas paraišką, pareiškėjas turi susitarti su visais partneriais dėl projekto metu sukurtų rezultatų, nupirkto ar sukurto turto ir atliktų darbų nuosavybės teisių ir šias teises nustatyti jungtinės veiklos sutartyje;
- visi partneriai turi būti perskaite paraišką ir susipažinę su savo teisėmis ir pareigomis įgyvendinant projektą;
- projekto įgyvendinimo metu paramos gavėjas privalo reguliariai konsultuotis su partneriais ir nuolat juos informuoti apie projekto įgyvendinimo eigą;
- visi projekto pakeitimai, prieš kreipiantis į Agentūrą, pirmiausia turi būti raštu suderinti su partneriais;
- paramos gavėjas privalo visus partnerius per 3 darbo dienas informuoti apie Agentūrai pateiktas ataskaitas ir mokėjimo prašymus ir sudaryti sąlygas susipažinti su šiais dokumentais.

Tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai:

- pareiškėjas ir partneriai – smulkieji miško valdytojai, savo vardu kaip valdos valdytojai įregistravę valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre;
- pareiškėjas ir partneriai – labai mažos įmonės, yra **registruotos ir veiklą vykdo kaimo vietovėje** bei **iš veiklos gaunamos pardavimo pajamos** ataskaitiniais metais yra ne mažesnės kaip 12 vidutinio darbo užmokesčio dydžių (apskaičiuojama pagal ataskaitinių metų privačiojo sektoriaus su individualiosiomis įmonėmis vidutinio darbo užmokesčio dydį, brutto);
- pareiškėjas ir partneriai – labai mažos įmonės, užsiimančios ne žemės ūkio veikla, ne mažiau kaip paskutiniuosius metus iki paramos paraiškos pateikimo tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus ir užtikrina, kad su projektu susijusių buhalterinių operacijų įrašai būtų atskirti nuo kitų įprastinių paramos gavėjo operacijų;
- pareiškėjas ir partneriai – kaimo gyventojai, vykdančios ūkinę komercinę veiklą (atitiktis tikrinama pagal individualios veiklos pažymą ir (arba) verslo liudijimą), ir iš šios veiklos gautos pajamos ataskaitiniais metais (gautos tiesioginės išmokos neįskaičiuojamos į pareiškėjo veiklos pajamas) sudaro ne mažiau nei 12 minimalios mėnesinės algos dydžių;
- nustatant pareiškėjo ir partnerių – smulkiųjų miško valdytojų ir smulkiųjų ūkininkų – pajamas iš žemės ir (ar) miškų ūkio veiklos, į pajamas gali būti įskaičiuojamos pajamos, gautos iš paslaugų žemės ir (ar) miškų ūkiui;
- pateiktas verslo planas, parengtas pagal Taisyklių prieduose nustatytą formą.

Pareiškėjas ir partneriai prisiima šiuos įsipareigojimus:

- projekto **įgyvendinimo trukmė** turi būti nurodyta paramos paraiškoje, verslo plane ir **negali viršyti 24 mėnesių** laikotarpio nuo paramos sutarties pasirašymo dienos;
- gavus avansą (jeigu paraiškoje ir sutartyje numatytas avansinis mokėjimas), ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo jo gavimo dienos pradėti įgyvendinti projektą ir pateikti pirmąjį mokėjimo prašymą. Jei projektas įgyvendinamas vienu etapu, pateikti galutinį mokėjimo prašymą;
- apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama nuo turto priėmimo – perdavimo akto pasirašymo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos Reikalavimas apdrausti turtą netaikomas, jei pareiškėjas ir (arba) partneriai įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šio fakto patvirtinimo oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus.
- nekeisti projekto įgyvendinimo vietos, nesuderinus su Agentūra, ir sąlygu (vykdyti paraiškoje ir verslo plane numatytą veiklą) nuo paramos sutarties sudarymo iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos.

- neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos;
- nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- įgyvendinti pateiktą verslo planą, atitinkamai parengtą pagal subjekto vykdomą žemės ūkio, alternatyviają ar miškininkystės veiklą;
- viešinti paramą;
- sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (ar) kontroliuoti, tikrinti, kaip laikomasi sąlygų, kaip yra vykdomas projektas ir kaip vykdoma jungtinė veiklos sutartis po lėšų projektui įgyvendinti skyrimo ir projekto įgyvendinimo pabaigos;
- teikti atsakingiems asmenims visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams ir Programos įgyvendinimo stebėsenai bei reikalingiems vertinimams atlikti;

Didžiausia paramos suma vienam paramos gavėjui:

- projektui negali viršyti **90 000 Eur** (devyniasdešimt tūkstančių eurų);
- 2014–2020 metų laikotarpiu negali viršyti **200 000 Eur** (dviejų šimtų tūkstančių eurų).

Paramos intensyvumas:

- projekto bendrosioms išlaidoms, einamosioms bendradarbiavimo išlaidoms paramos intensyvumas yra **100 proc.**;
- projekto verslo plane numatytoms įgyvendinimo išlaidoms taikomas **60 proc.** paramos intensyvumas;
- Pakartotinai investicinės paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį ES lėšomis finansuojamą projektą, t. y. ne anksčiau, kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą

Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

- būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos paraiškoje ir verslo plane;
- realiai suplanuotos, pagrįstos ir neviršijančios vidutinių rinkos kainų arba Ministerijos nustatytų įkainių;
- patirtos (apmokėtos) po paramos paraiškos pateikimo dienos.
- bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau kaip 1 metai iki paramos paraiškos pateikimo dienos;
- išperkamosios (finansinės) nuomos išlaidos. Išperkamoji (finansinė) nuoma įsigyjamas turtas turi tapti paramos gavėjo ir (ar) partnerių nuosavybe iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos. Įsigyjamo turto dalis pagal išperkamosios (finansinės) nuomos sutartį, neapmokėta iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos, paramos lėšomis nefinansuojama;
- faktiškai patirtos, įtrauktos į paramos gavėjo ir (ar) partnerių apskaitą ir kurios gali būti nustatytos, pagrįstos ir patvirtintos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų originalais arba Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis ir kurios gali būti nustatytos patikros vietoje metu.

Tinkamų išlaidų kategorijos:

- einamosios bendradarbiavimo išlaidos: t. y. susitikimų organizavimas (patalpų nuoma, fizinių asmenų ir juridinių asmenų atstovų kelionės išlaidos Lietuvos Respublikos teritorijoje (kuro pirkimo ir (ar) visuomeninio transporto išlaidos), kanceliarinės išlaidos, maitinimas). **Bendradarbiavimui** skirtos išlaidos be PVM negali sudaryti daugiau kaip 5 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų be PVM;
- nauji technologiniai įrengimai, nauja technika ir įranga, skirta projekto reikmėms (prie šios kategorijos negali būti priskirti **jokie** lengvieji automobiliai);
- nauja kompiuterinė ir programinė įranga, skirta projekto reikmėms;
- nauja miško kirtimo, apvaliosios medienos ir biokuro ruošos technika ir įranga, išskyrus medienos vežimo keliais technika;
- dirvos paruošimo miško želdiniams / žėliniams mechanizmai;
- bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali būti ne daugiau kaip 10 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės be PVM ir ne didesnė kaip 1 800 Eur.

- Paramos **paraiškas priima** iš pareiškėjų ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai **paramos administravimo skyriai** adresais, nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt.
- Paramos paraiška ir (ar) papildomi dokumentai turi būti pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį.
- Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paraiškos nepriimamos.

- Privalomasis mažiausias projektų atrankos balų skaičius – **40 privalomųjų balų**. Jeigu projektų atrankos vertinimo metu nustatoma, kad projektas nesurinko privalomojo mažiausio 40 balų skaičiaus, paramos paraiška atmetama.
- Paramos paraiškų atrankos pirmumo eilės sudarymas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

Paramos gavėjų ir (ar) partnerių atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

Paramos lėšų išmokėjimo būdas nustatomas paramos sutartyje. Tinkamos finansuoti išlaidos gali būti apmokėtos šiais būdais:

- išlaidų kompensavimo;
- išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu, kai avansas nėra Europos Komisijai tinkamos deklaruoti išlaidos, avansas negali būti didesnis nei 40 proc. tinkamos paramos sumos.
- Avanso mokėjimas (nustatyta suma) yra atliekamas po paramos sutarties pasirašymo ne vėliau kaip per 20 darbo dienų, paramos gavėjui neteikiant avansinio mokėjimo prašymo.
- Kai bendra pagal paramos gavėjo pateiktus mokėjimo prašymus kompensuota ir avansu paramos gavėjui sumokėta suma pasiekia projektui įgyvendinti skirtą paramos sumą, projekto įgyvendinimo išlaidos daugiau nekompensuojamos.
- Paramos gavėjas gali pateikti iki keturių mokėjimo prašymų.
- Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas bei galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

- **Paramos gavėjas su partneriais atsiskaito per 5 darbo dienas** nuo lėšų gavimo iš Agentūros ir pateikia pranešimą jai apie apmokėjimą per 10 darbo dienų, pridėdamas dokumentų, patvirtinančių lėšų pervedimą partneriams, kopijas.

- Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiame) projektą **paramos gavėjui ir partneriui solidariai gali būti taikomos** Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikos patvirtinimo“, **numatytos sankcijos**.
- Jeigu pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas ir (ar) partneriai, norėdami gauti paramą, pateikė **melagingą informaciją** arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos, **parama visai neskiriama arba susigražinama** visa jos suma.
- Tokiu atveju pareiškėjas ir (ar) partneriai **netenka teisės kreiptis paramos** pagal priemonę visus kalendorinius metus, kuriais nustatytas pažeidimas ir kitus kalendorinius metus.

Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė (2018)

Paraiškos priimamos 2019-07-01-2019-08-30

Pateiktų paraiškų skaičius 2014-2018 m. – 769;

Patvirtintų paraiškų skaičius 2014-2018 m. – 554;

Skirta lėšų 5,9 mln. Eur.,

panaudota 3,9 mln. Eur. (66%)

- Paraiškos Nacionalinei mokėjimo agentūrai (NMA) teikiamos užpildant **ŽŪMIS elektroninę paraiškos formą**, naudojantis ŽŪMIS portalo prieiga adresu <https://zumis.lt>. Kitais būdais pateiktos paraiškos nepriimamos.

Galimi pareiškėjai:

- privačių ir valstybinių miškų valdytojai, įgyvendinantys projektus kaimo vietovėje.
- Nekilnojamasis turtas (miškas, miško žemė ar statiniai), į kurį investuojama, turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės, bendrosios dalinės arba jungtinės nuosavybės teise, būti valdomas panaudos arba kitais pagrindais ir (arba) nuomojamas nuo paramos paraiškos pateikimo dienos ne trumpesniam kaip 10 metų laikotarpiui.

Parama teikiama pagal šias veiklas:

1. viešojo naudojimo rekreacinės miško infrastruktūros įrengimo ir atnaujinimo;
2. pamiškių formavimo;
3. miškuose esančių saugomų natūralių buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimo arba būdingos miško struktūros palaikymo;
4. nevietinių medžių rūšių **medynų** (kai nevietinės medžių rūšys medyne yra vyraujančios) pertvarkymo (rekonstrukcijos) į vietinių medžių rūšių medynus (**jaunuolynų** pertvarkymas-priemonėje apie technologijas);
5. jaunuolynų (iki 20 metų amžiaus) ugdymo;
6. vidinės miškotvarkos ir miško želdinimo ir žėlimo projektų, kaip savarankiškos investicijos, rengimo.

Didžiausia paramos suma

- Parama projektui negali viršyti **50 000 Eur**. Didžiausias galimas paramos intensyvumas vienam projektui – **90 proc.** visų tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus atvejus, kai prašoma mažesnio intensyvumo.
- Jaunuolynų (iki 20 metų amžiaus) ugdymo veiklai parama skiriama, mokant vienkartinę nustatyto dydžio kompensacinę išmoką už planuojamą išugdyti jaunuolyno hektarą – **197 Eur**. (planuojama padidinti iki **253 Eur**).
- Dėl paramos jaunuolynų ugdymui – galimybė kreiptis 2 kartus.
- Antrą kartą parama gali būti teikiama, jei pakartotinis jaunuolynų ugdymas vykdomas praėjus ne mažiau kaip 3 metams po ankstesnio jaunuolynų ugdymo.
- Trejų metų laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo pareiškėjui išmokėtos galutinės paramos sumos pagal veiklą.

- **Rekomenduojama pasinaudoti** Nacionalinės mokėjimo agentūros (NMA) parengtu investicijų, skirtų miško rekreacinės infrastruktūros objektams įrengti, **katalogu** (39 MB).
- NMA **kataloge** pareiškėjams nurodytos **2018 m.** vidutinės rekreacinės infrastruktūros objektų miškuose įrengimo kainos ir pateiktos juos iliustruojančios nuotraukos.
- Persirengimo kabinų, medinių atrakcionų, tiltelių, lieptų, informacinių stendų, šiukšliadėžių, automobilių aikštelių, kitų planuojamų įrengti objektų vidutinės kainos nurodytos atsižvelgiant į jų technines charakteristikas.
- Vertindama paraiškas NMA vadovausis kataloge nurodytomis vidutinėmis kainomis ir, jeigu paraiškoje infrastruktūros objektų įrengimo kainos bus aukštesnės, pareiškėjo bus prašoma šias kainas pagrįsti.
- Jei pagrindimas bus nepakankamas, pareiškėjui bus siūloma padengti savo lėšomis prašomos finansuoti investicijos kainos skirtumą nuo kataloge nurodytos vidutinės kainos.

- **NMA primena**, kad paramos gavėjai įsipareigojimų laikotarpiu privalo **tinkamai prižiūrėti miškų infrastruktūros objektus** (nutiesti takai turi būti neapžėlę, pavėsinės, atrakcionai – nesulaužyti, šiukšlės išvežtos ir pan.).
- Paramos lėšomis įgyvendinti **projektai turi būti laisvai prieinami visuomenei, tinkamai viešinami**.
- Atsižvelgiant į NMA nustatytus pažeidimus, paramos teikimo tvarka sugriežtinta. Pavyzdžiui, šiais metais renkamos paraiškoms nustatyti detalesni objektų priežiūros reikalavimai, sugriežtinta sankcijų tvarka.
- Kviečiami Lietuvos gyventojai, pastebėjus, kad paramos lėšomis miškuose įrengti objektai (stalai, pavėsinės ir kt.) yra sulūžę, sutrūniję, aikštelės užžėlusios piktžolėmis ar krūmais, paliktos šiukšlės ir pan., pranešti NMA „**Pasitikėjimo linija**“.
- Pasitikrinti vietas, kuriose įgyvendinti viešojo naudojimo rekreacinės infrastruktūros projektai, galima **NMA sukurtame žemėlapyje**.

Tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai yra:

- pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, nuosavas lėšas, nurodytas ir pagrįstas paramos paraiškoje.
- Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška, pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos suteikimo galimybės patvirtinimo dokumentus.
- pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui.
- pareiškėjas savo vardu, kaip valdos valdytojas, yra įregistruojamas valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.
- nekilnojamasis turtas (miškas (miško žemė) ir (ar) statiniai), į kurį investuojama, turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise, bendrosios dalinės arba jungtinės nuosavybės teise, būti valdomas panaudos ar kitais pagrindais ir (arba) nuomojamas nuo paramos paraiškos pateikimo dienos ne trumpesniam kaip 10 metų laikotarpiui.

- nuomos, panaudos sutartys iki paramos paraiškos pateikimo turi būti įregistruotos VĮ Registru centre. Nuomos, panaudos sutartyje ar kituose valdymo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptartos miškų ūkinės veiklos galimybės;
- kartu su paramos paraiška pateikiamas vidinės **miškotvarkos** projektas su suprojektuotomis priemonėmis, kurioms prašoma paramos, **neatsižvelgiant į valdos dydį**.
- Šis punktas netaikomas vykdant taisyklių 8.4 (rekonstrukcija) ir 8.6 (projektai) papunkčiuose numatytą veiklą ir 8.5 papunktyje numatytą veiklą, jei jaunuolynų ugdymas vykdomas pagal miškininko specialisto išduotą išvadą;
- miškų rekreacinės infrastruktūros objektams įrengti pateikiami atitinkami statinių projektai ir kiti dokumentai, kai jie privalomi pagal galiojančią tvarką.

- miškuose esančių saugomų natūralių buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimo arba būdingos miško struktūros palaikymo darbai remiami, tik jeigu jie numatyti vidinės miškotvarkos projekte pagal nustatyta tvarka patvirtintą gamtotvarkos planą <http://gamtotvarka.am.lt/plans.php>;
- viešojo naudojimo rekreacinės paskirties miško infrastruktūros objektų įrengimas ir atnaujinimas remiamas **tik IIB (rekreaciniuose) miškuose**;
- nevietinių medžių rūšių medynų pertvarkymas (rekonstrukcija) turi būti suprojektuotas vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimais parengtame ir VĮ Valstybinių miškų urėdijos patvirtintame Miško želdinimo ir žėlimo projekte, kuris teikiamas kartu su paramos paraiška;
- pareiškėjas **privalo** leisti laisvai ir nemokamai visuomenei naudotis rekreacine miško infrastruktūra, kuriai buvo skirta parama pagal šią veiklos sritį;

- jaunuolynų **ugdymas turi būti suprojektuotas** vidinės miškotvarkos projekte arba pateikiama Valstybinėje miškų tarnyboje (toliau – VMT) registruoto specialisto, turinčio teisę rengti vidinės miškotvarkos projektus, išvada (kai pareiškėjas yra fizinis asmuo, išvados rengėju negali būti pats pareiškėjas), **kurios forma pateikta Taisyklių 1 priede, nuostatas.** Jaunuolynų ugdymo ploto lūžio kampai pagal projekto brėžinį turi būti pažymėti stulpeliais ar kitais aiškiai matomais ženklais;
- parama jaunuolynų ugdymui neteikiama, jei jaunuolynų ugdymas projektuojamas ne miško žemėje (ploto priskyrimo miško žemei faktą Agentūra tikrina VĮ Registrų centre arba Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrė). Tame pačiame plote parama jaunuolynų ugdymui gali būti teikiama tik du kartus per Programos įgyvendinimo laikotarpį.
- parama viešojo naudojimo rekreacinės miško infrastruktūros įrengimui ir atnaujinimui neteikiama, jei tame pačiame sklypo plote tokia parama jau buvo suteikta.

IŠVADA
DĖL JAUNUOLYNŲ UGDYMO KIRTIMŲ REIKALINGUMO

(data) _____

(pildymo data)

(registracijos numeris)

Išvados rengėjas (*vardas, pavardė/pavadinimas*) vietoje apžiūrėjęs ir įvertinęs (*vardas, pavardė, pavadinimas*) priklausantį žemės sklypą (*kadastrinis Nr.*) nustatė, kad šio sklypo žemiau nurodytuose miško plotuose, esančiuose _____ miškų urėdijos _____ girininkijos teritorijoje, būtina vykdyti jaunuolynų ugdymo kirtimus:

Kvartalo Nr.	Taksacinio sklypo Nr.	Plotas, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Medyno amžius, metai	Vidutinis medžių aukštis, m	Skalsumas	Augavietė	Jaunuolynų ugdymo kirtimo reikalingumo pagrindimas

JAUNUOLYNŲ UGDYMO KIRTIMŲ IŠDĖSTYMO PLANAS
M:10 000

(sklypo plane nurodomos miško kvartalų ir taksacinių sklypų ribos ir numeriai, ir plotų, kuriuose reikia vykdyti jaunuolynų ugdymo kirtimus, ribos)

Patvirtinu, kad vadovaujantis Miško kirtimų taisyklėmis šioje išvadoje aukščiau nurodytuose miško taksaciniuose sklypuose miško savininkas (valdytojas) privalo vykdyti būtinus jaunuolynų ugdymo kirtimus _____ ha bendrame miško plote.

Lektorius Eugenijus Vaitiekus

Išvados rengėjas

- Pasinaudojus parama viešojo naudojimo rekreacinės miško infrastruktūros įrengimui apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti buvo panaudota parama, nuo paramos sutarties pasirašymo dienos (tuo atveju, jei turtas įsigyjamas po paramos sutarties pasirašymo, nuo turto priėmimo ir perdavimo akto pasirašymo dienos) iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų projekto įgyvendinimo laikotarpiui, o įgyvendinus projektą – likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas).
- **Reikalavimas gali būti netaikomas**, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šio fakto patvirtinimo oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus.
- Jei turtas, kuriam įsigyti ar sukurti buvo panaudota parama, buvo sunaikintas, prarastas, sugadintas ar pan., paramos gavėjas įsipareigoja atkurti savo lėšomis turtą ne blogesnių techninių parametų;

- viešinti paramą;
- iki kontrolės laikotarpio pabaigos **privalo leisti visuomenei laisvai ir nemokamai naudotis rekreacine miško infrastruktūra**, užtikrinti rekreacinės miško infrastruktūros objektų teritorijos priežiūrą (šalinti augmeniją, trukdančią projekte numatytais rekreacinio objekto funkcijoms ir naudojimui, šalinti šiukšles, taisyti rekreacinės infrastruktūros objektus);
- sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti, tikrinti, kaip vykdoma veikla, laikomasi sąlygų, už ką buvo skirta parama, kaip yra vykdomas projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po lėšų projektui įgyvendinti skyrimo ir (arba) projekto įgyvendinimo pabaigos;

- kartu su mokėjimo prašymu pateikti VMT Miškų kontrolės skyriaus teritorinio poskyrio valstybinių miškų pareigūnų pažymą apie jaunuolynų ugdymo kirtimų atitiktį Miško kirtimų taisyklių reikalavimams;
- **įrengti informacinę rodyklę**, nukreipiančią į poilsio vietą, užtikrinant visuomenės informavimą bei poilsio vietos žinomumą iki kontrolės laikotarpio pabaigos. Jei paramos informacinei rodyklei neprašoma, ji turi būti įrengta nuosavomis lėšomis;
- **po pertvarkymo** kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu pateikti Pagrindinio miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikato kopiją ir sodmenų įsigijimo dokumentus (jei pareiškėjas/paramos gavėjas miško sodmenų nepirko, jis privalo pateikti jų krovinio važtaraštį ar perdavimo-priėmimo aktą);
- atlikti jaunuolynų ugdymo kirtimus, laikantis Miško kirtimų taisyklių reikalavimų;

- **Projekto įgyvendinimo trukmė** turi būti nurodyta paramos paraiškoje ir **negali viršyti 24 mėnesių** laikotarpio nuo paramos sutarties pasirašymo dienos arba sprendimo skirti paramą priėmimo, kai sutartis nesudaroma
- **išskyrus** Taisyklių 8.5 papunktyje nurodytą veiklą – įvykdyti **jaunuolynų ugdymo kirtimus** ir pateikti mokėjimo prašymą privaloma per **12 mėnesių** nuo sprendimo skirti paramą priėmimo.
- Perkamos **prekės turi būti naujos**, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus.
- kreipiantis paramos dėl jaunuolynų ugdymo, tinkamos finansuoti išlaidos apskaičiuojamos kiekvienam projektui pagal numatomą vykdyti jaunuolynų ugdymo plotą.

Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

- rekreaciniai (pažintiniai) takai (iki 2m pločio);
- lieptai;
- tiltai;
- laiptai;
- apžvalgos aikštelės;
- mediniai atrakcionai;
- pavėsinės (iki 25 kv. m);
- suolai;
- stalai;
- lauzavietės;
- šiukšlių dėžės ir (arba) konteineriai;
- lauko tualetai;
- informaciniai stendai;
- rodyklės;
- ženklai;
- transporto priemonių stovėjimo aikštelės (su žvyro danga), išskyrus atvejus, kai tokioms aikštelėms įrengti reikalingas miško lydimo kirtimas, kaip nurodyta Miško kirtimų taisyklėse;
- persirengimo kabinos;
- rekreacinių objektų aplinkos tvarkymo ir apsaugos darbai. Miško kirtimams parama neteikiama, išskyrus pomiškio ir trako išvalymą;
- užtvagai;

Pamiškių (iki 25 m pločio miško juosta nuo miško krašto) formavimo išlaidos:

- medžių ir krūmų kirtimas (pomiškio ir trako išvalymas);
- krūmų sodinimas, siekiant suformuoti neigiamam vėjo poveikiui atsparius medynus. Kompensuojamas tik šių krūmų rūšių sodmenų įsigijimas ir sodinimas: europinis ožekšnis – *Euonymus europaea* L., paprastasis erškėtis – *Rosa canina* L., paprastasis lazdynas – *Corylus avellana* L., paprastasis putinas – *Viburnum opulus* L., paprastasis sausmedis – *Lonicera xylosteum* L., paprastasis šermukšnis – *Sorbus aucuparia* L., paprastoji ieva – *Padus avium* Mill., paprastasis šaltekšnis – *Frangula alnus* Mill., vienapiestė gudobelė – *Crataegus monogyna* Jacq., grauželinė gudobelė – *Crataegus laevigata* (Poir) DC, miškinė gudobelė – *Crataegus rhipidophylla* Gand.;
- ornitochorinių medžių ir krūmų sodinimas. Kompensuojamas tik šių medžių ir krūmų rūšių sodmenų įsigijimas ir sodinimas vienapiestė gudobelė – *Crataegus monogyna* Jacq., grauželinė gudobelė – *Crataegus laevigata* (Poir) DC, miškinė gudobelė – *Crataegus rhipidophylla* Gand., paprastoji ieva – *Padus avium* Mill., paprastasis kadagys – *Juniperus communis* L., paprastasis lazdynas – *Corylus avellana* L., paprastasis putinas – *Viburnum opulus* L., paprastasis raugerškis – *Berberis vulgaris* L., paprastasis sausmedis – *Lonicera xylosteum* L., raudonoji sedula – *Cornus sanguinea* L., juodasis serbentas – *Ribes nigrum* L., kalninis serbentas – *Ribes alpinum* L., miškinė kriaušė – *Pyrus pyraeaster* Burgsd., miškinė obelis – *Malus sylvestris* (L.) Mill., paprastasis šaltekšnis – *Frangula alnus* Mill., paprastasis šermukšnis – *Sorbus aucuparia* L., dygioji šunobelė – *Rhamnus catharticus* L., paprastasis erškėtis – *Rosa canina* L.

Miškuose esančių saugomų natūralių buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimo arba būdingos miško struktūros palaikymo išlaidos:

- miško laukymių, aikščių, pelkių ir kitų plotų saugojimas nuo apaugimo sumedėjusia augmenija,
- sumedėjusios augalijos (menkaverčių medžių ir krūmų) atžalų iškirtimas ir pašalinimas iš teritorijos,
- kraštovaizdžio formavimo kirtimai,
- nendrių kirtimas,
- hidrologinio režimo reguliavimas,
- saugomų rūšių buveinių atkūrimo darbai, saugomų rūšių dirbtinių veisimosi vietų įrengimas,
- invazinių rūšių gausos reguliavimas,
- lankymosi ir veiklos reguliavimas bei saugomų rūšių trikdymą mažinančių priemonių įrengimas,
- kiti biologinės įvairovės palaikymo **darbai, numatyti gamtotvarkos plane.**

Nevietinių medžių rūšių **medynų** (kai ne vietinės medžių rūšys medyne yra vyraujančios) **pertvarkymo (rekonstrukcijos) į vietinių medžių rūšių medynus išlaidos:**

- nelikvidinės medienos sutvarkymas;
- dirvos paruošimas;
- sodmenų įsigijimas;
- sodmenų transportavimas;
- sodmenų sodinimas;
- sodmenų apsaugos priemonės (tvoros arba repelentai);
- priešgaisrinių mineralizuotų juostų įrengimas.

Jaunuolynų (iki 20 metų amžiaus) **ugdymo išlaidos** (darbai turi būti vykdomi po paraiškos pateikimo ir atlikti **per 12 mėnesių** nuo sprendimo skirti paramą priėmimo);

Vidinės miškotvarkos ir Miško želdinimo ir žėlimo **projekto (ų)** (kaip savarankiškos investicijos) parengimo ar tikslinimo išlaidos (tinkamos finansuoti, jei jame numatytos pagal šią veiklos sritį remtinos išlaidos);

Bendrosios išlaidos (išskyrus, kai paramos kreipiamasi vykdyti jaunuolynų ugdymą).

Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali būti ne daugiau kaip **10 proc.** kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės be pridėtinės vertės mokesčio (PVM) ir tinkamų finansuoti bendrųjų išlaidų suma – ne didesnė kaip **1 800 Eur** (vienas tūkstantis aštuoni šimtai eurų) be pridėtinės vertės mokesčio (PVM).

Eil. Nr.	Projektų atrankos kriterijai	Didžiausias balas	Balai pagal atskiras kriterijaus reikšmes
1.	Pareiškėjas yra privataus miško savininkas arba miško savininkų kooperatyvas	25	
2.	Projekte numatytas ne vietinių medžių rūšių pakeitimas vietinėmis ne mažesniame kaip 0,5 ha plote	10	
3.	Prašoma paramos miškuose esančioms saugomoms natūralioms buveinėms ar saugomų rūšių buveinėms atkurti arba būdingos miško struktūros palaikymo darbams:		
3.1.	projektas skirtas tik miškuose esančioms saugomoms natūralioms buveinėms ar saugomų rūšių buveinėms atkurti arba būdingos miško struktūros palaikymo darbams		20
3.2.	projekte numatyti ne tik miškuose esančių saugomų natūralių buveinių ar saugomų rūšių buveinių atkūrimo arba būdingos miško struktūros palaikymo darbai	20	10
4.	Prašoma paramos jaunuolynų ugdymui:		
4.1.	projektas skirtas tik jaunuolynų ugdymui		20
4.2.	projekte numatytas ne tik jaunuolynų ugdymas	20	10
5.	Prašomos paramos intensyvumas mažesnis už Taisyklių 18 punkte nustatytą paramos intensyvumą	15	už kiekvieną sumažintą procentinį punktą skiriamas 1 balas
6.	Pareiškėjas yra miško savininkų asociacijos arba miško savininkų kooperatyvo narys	5	
7.	Miškas, į kurį investuojama, yra sertifikuotas pagal tarptautiniu mastu pripažintą miškų sertifikavimo sistemą	5	

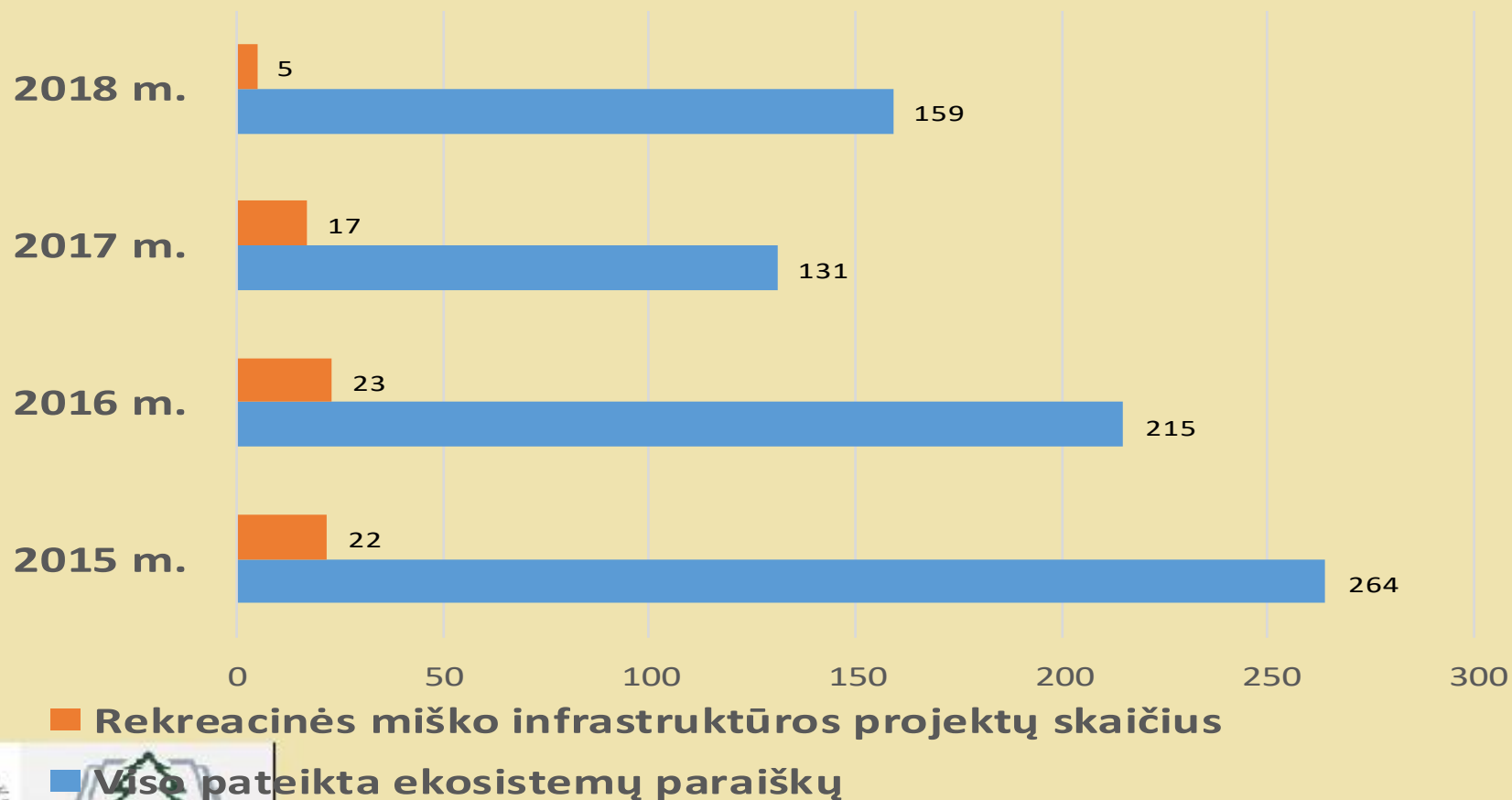
- Privalomas mažiausias projektų atrankos balų skaičius – 30 balų.
- Jeigu atliekant projektų atrankos vertinimą nustatoma, kad projektas nesurinko privalomo mažiausio 30 balų skaičiaus, paramos paraiška atmetama.
- **Paraiškos priimamos 2019-07-01-2019-08-30.**

SANKCIJOS

- Gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos sumažinimas, paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas, sutarties nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos; apribojimas teikti paraiškas; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.
- Jei Agentūra nustato, kad yra nesudarytos sąlygos visuomenei laisvai ir nemokamai naudotis rekreacine miško infrastruktūra, kuriai buvo skirta parama pagal šią veiklos sritį, iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos, paramos gavėjas turi **sugrąžinti visą jam išmokėtą paramą**.
- Jei Agentūra nustato, kad neužtikrinama rekreacinės miško infrastruktūros objektų teritorijos priežiūra, ir per Agentūros nustatytą terminą, kuris negali būti ilgesnis kaip 1 mėnuo, priežiūros trūkumas nepašalinamas, pirmą kartą taikoma 10 proc. paramos susigrąžinimo sankcija nuo paramos sumos, antrą kartą – 20 proc., trečią kartą – susigrąžinama likusi 70 proc. paramos suma.

Paraiškų priemonei „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“, statistika 2015-2018 m.

Priemonė „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“.

Patikrų statistika 2017-2018 m.

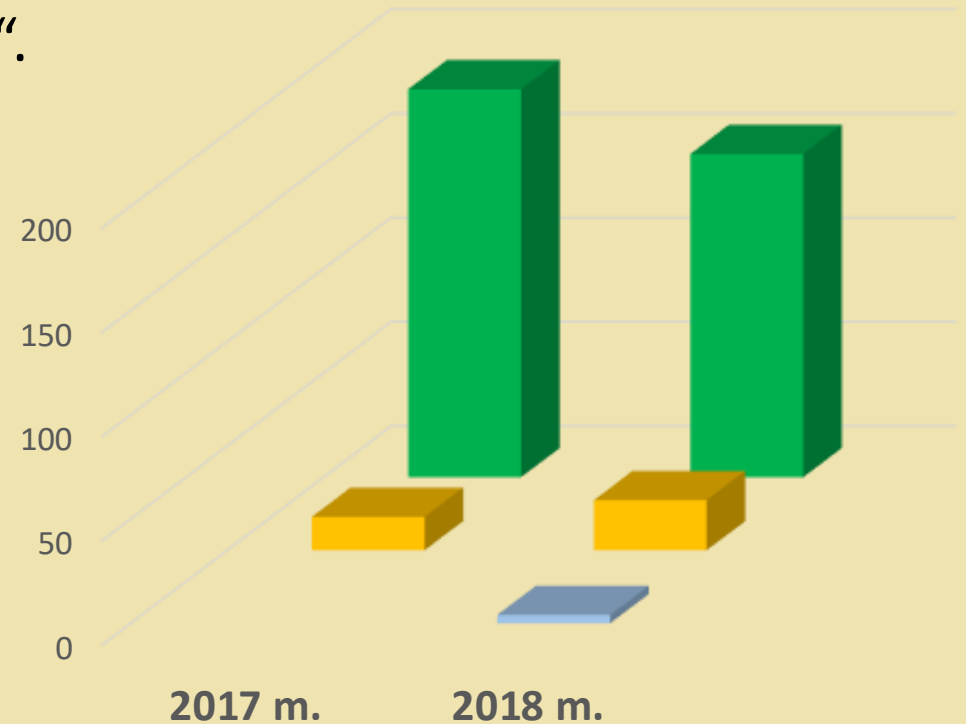
(2014 -2020 m. paraiškos)

2017 m. atliktos 186 patikros,
iš jų – 16 patikros **neigiamos (8,6 proc.);**

2018 m. atlikta 155 patikros,
iš jų – 24 patikros **neigiamos (15,5 proc.);**

Neigiamų rekreacinių objektų patikrų buvo 4

(iš 15 atliktų).

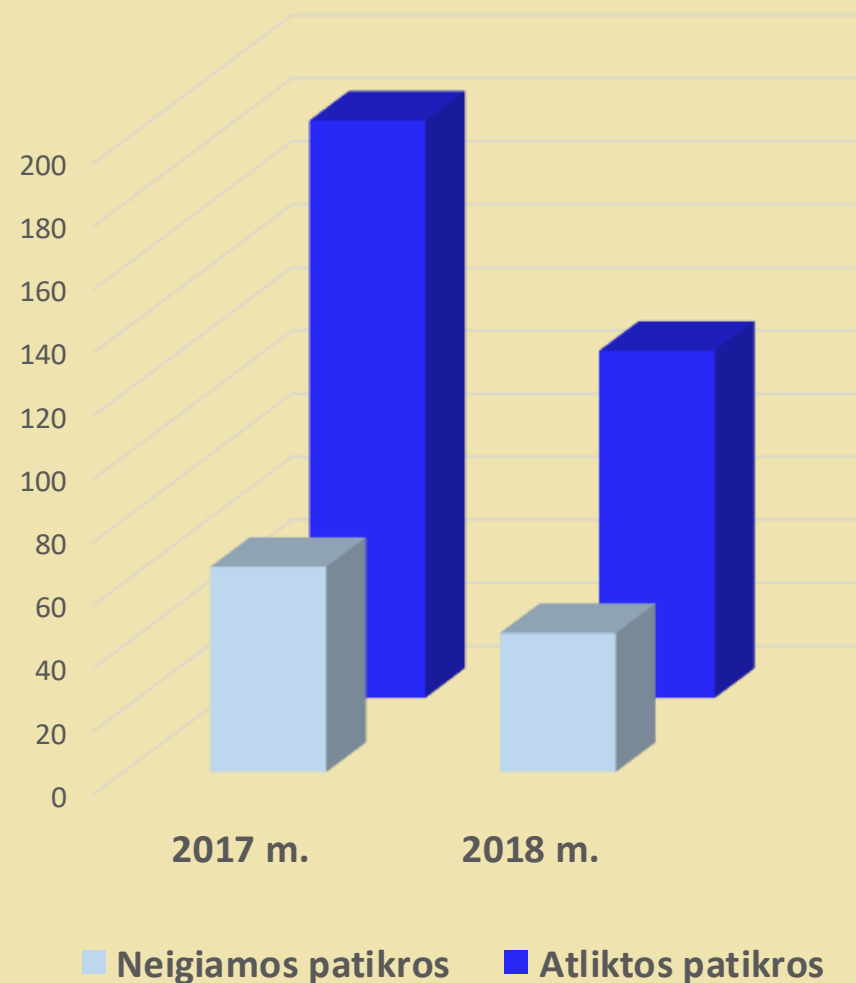
- Neigiamos rekreacinių objektų patikros
- Neigiamos patikros
- Atliktos patikros

Rekreacinės miško infrastruktūros patikrų 2017-2018 m. statistika (2007-2013 m. paraiškos)

2017 m. atliktos 183 patikros,
iš jų – 65 patikros **neigiamos (35,5 proc.)**;

2018 m. atlikta 110 patikrų,
iš jų – 44 patikros **neigiamos (40 proc.)**.

„SU „NATURA 2000“ IR VANDENS PAGRINDŲ DIREKTYVA SUSIJUSIOS IŠMOKOS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS, nauja redakcija nuo 2019 03 14

„Parama „Natura 2000“ miškuose“

Pateiktų paraiškų skaičius 2014-2018 m. – 3771;

Patvirtintų paraiškų skaičius 2014-2018 m. – 3616;

Skirta lėšų 6,5 mln. Eur.,

panaudota 4,7 mln. Eur. (72%)

Kas yra Natura 2000?

- Natura 2000 pavadinimu kuriamas vieningas specialių **saugomų teritorijų Europos ekologinis tinklas**, kuris apjungtų natūralias ir pusiau natūralias buveines ir nykstančių gyvūnų ir augalų paplitimo vietas į bendrą saugomų teritorijų tinklą ir taip išsaugotų Europos gamtą ateities kartoms.
- Europinės svarbos saugomų teritorijų tinklas „**NATURA 2000**“ – **svarbiausia gamtosauginė priemonė ES** natūralioms buveinėms ir laukinei faunai bei florai išsaugoti.
- Jis kuriamas įgyvendinant Paukščių ir Buveinių direktyvas.
- Lietuvoje šio tinklo teritorijos užima apie **13 proc. šalies ploto**.

- parama pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ **skiriama kasmet už kiekvieną miško hektarą**, esantį „Natura 2000“ teritorijoje arba kitoje gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje, **siekiant** paramos gavėjams **kompensuoti** šiose vietovėse dėl direktyvų 92/43/EEB ir 2009/147/EB privalomų reikalavimų įgyvendinimo patirtas papildomas **išlaidas ir prarastas pajamas**.

Pareiškėjais gali būti:

- privačių miškų valdytojai (privačių miškų savininkai arba jų valdos nariai) ir (ar) privačių miškų valdytojų asociacijos, kurių valda arba jos dalis yra **„Natura 2000“ vietovėje arba už jos ribų esančioje gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje**, išskirtoje vadovaujantis 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 1992 L 206, p. 7) 10 straipsnio nuostatomis (toliau – Buveinių direktyva).
- Gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje esančioje valdoje ar jos dalyje **turi būti nustatyta EB svarbos paukščių veisimosi vieta**, vadovaujantis 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL 2010 L 20, p. 7) (toliau – Paukščių direktyva) I priedu.

- pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ deklaruotas **bendras tinkamas paramai miško plotas** „Natura 2000“ miškų teritorijoje ar už jos ribų esančioje gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje (EB svarbos paukščių veisimosi vietoje), kurioje nustatyti konkrečiai vietai taikomi papildomi privalomi apribojimai, susiję su Paukščių ir Buveinių direktyvų įgyvendinimu, **turi būti ne mažesnis kaip 0,5 ha.**
- „Natura 2000“ miškų teritorijoje esančioje **valdoje ar jos dalyje turi būti aptinkama** Europos Bendrijos svarbos miško buveinė (9010 *vakarų taiga, 9020 *plačialapių ir mišrūs miškai, 9050 žolių turtingi eglynai, 9060 spygliuočių miškai ant fluvioglacialinių ozų, 9080 *pelkėti lapuočių miškai, 9160 skroblynai, 9180 *griovų ir šlaitų miškai, 9190 sausieji ąžuolynai, 91D0 *pelkiniai miškai, 91E0 aliuviniai miškai, 91F0 paupių guobynai, 91T0 kerpiniai pušynai) ir (ar) potenciali buveinė ir (arba) nustatyta EB svarbos rūšies radavietė ar jos buveinė;

Deklaruojant valdą pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“:

- **pareiškėjas PPIS** (paraiškų priėmimo informacinė sistema) **patikrina**, ar valda (jos dalis) patenka į sutartinius kodais PK, UK, NM ar DM pažymėtus plotus.
- Jei konkrečiam plotui taikomas daugiau nei vienas iš taisyklių 17.1–17.4 papunkčiuose nurodytų apribojimų, pareiškėjas pasirenka vieną iš jų.
- „Natura 2000“ teritorijų plotai, kuriuose nustatyti taisyklių 17.1–17.4 papunkčiuose nurodyti apribojimai, yra skelbiami ŽŪKVC sukurtoje **viešoje prieigoje** <http://zuikvc.maps.arcgis.com/>;
- jei taikomas taisyklių 17.3 papunktyje nurodytas apribojimas (pažymėtas kodu NM), pareiškėjas privalo turėti Valstybinės miškų tarnybos (toliau – VMT) Miškų kontrolės skyriaus teritorinio poskyrio išduotą leidimą kirsti mišką, kuriame būtų nurodyta, kad leidžiama vykdyti plynąjį miško kirtimą, paliekant papildomą skaičių neiškirstų žalių medžių. Jei pareiškėjas neplanuoja vykdyti plynąjo kirtimo arba neturi leidimo kirsti mišką, deklaruoti valdą pagal taisyklių 17.3 papunktį draudžiama;

Deklaruojant valdą už „Natura 2000“ teritorijos ribų esančioje gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje:

- jei pareiškėjo valda ar jos dalis patenka į EB svarbos paukščių veisimosi vietą (tuokvietę), kurioje draudžiami pagrindiniai miško kirtimai, vadovaujantis Miško kirtimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimo taisyklių patvirtinimo“, I priedo nuostatomis, **pareiškėjas, teikiantis paraišką, turi turėti vidinės miškotvarkos projektą**, kuriame nustatyti EB svarbos paukščių veisimosi vietoje (tuokvietėje) taikomi veiklos apribojimai, **arba išvadą**.
- Vidinės miškotvarkos projekto ar išvados rengėjas privalo patikrinti, ar EB svarbos paukščių lizdavietė (tuokvietė) yra įregistruota SRIS (saugomų rūšių informacinė sistema) arba MKIIS (Miškų kadastro integruotos informacinės sistemos).
- Informacija apie išvadų teikimą skelbiama VSTT tinklalapyje **www.vstt.lt** rubrikoje „Finansinė parama saugomose teritorijose“.

(Išvados apie privačioje miško valdoje nustatytą EB svarbos paukščių veisimosi vietą forma)

(Išvados rengėjo pavadinimas / vardas, pavardė, adresas, telefonas, faksas, elektroninis paštas)

**IŠVADA
APIE PRIVAČIOJE MIŠKO VALDOJE NUSTATYTĄ
EB SVARBOS PAUKŠČIŲ VEISIMOSI VIETĄ**

(pildymo data)

(registracijos numeris)

**PRIVAČIOJE MIŠKO VALDOJE NUSTATYTOS EB SVARBOS
PAUKŠČIŲ VEISIMOSI VIETOS PLANAS**

M : 10 000

miškų urėdija, girininkija

(pvz., iškarpa iš Gubernijos miško biosferos poligono ribų plano)

Sutartiniai ženklai:

- xxx žemės sklypo ribos
- xxx veisimosi vieta (jos dalis), kurioje medynas pasiekęs IV grupės miškams taikomą minimalų kirtimų amžių

Patvirtinu, kad privataus miško savininkui (*vardas, pavardė / pavadinimas*) nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype (*kadastrinis Nr.*) nustatyta (*EB svarbos paukščių rūšies pavadinimas*) veisimosi vieta.

Miško valdos (jos dalies), patenkančios į veisimosi vietą, kurioje medynas pasiekęs IV grupės miškams taikomą minimalų kirtimų amžių ir kurioje draudžiama vykdyti pagrindinius miško kirtimus, **plotas** – ____ **ha**. Miško kvartalo Nr. ____, taksacinio sklypo (ų) Nr. ____.

Duomenų, kurių pagrindu parengta išvada, šaltiniai (*tinkamą pažymėti*):

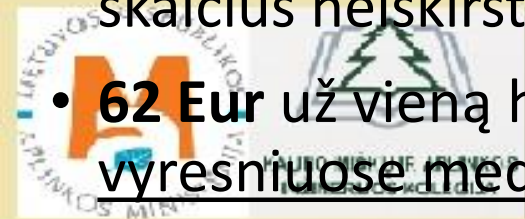
Vidinės miškotvarkos projektas, registracijos Nr. _____
Saugomų rūšių informacinė sistema / Miškų kadastro integruota informacinė sistema

Išvados rengėjas (*vardas, pavardė, parašas, data*)

Parama pagal veiklos sritį **skiriama kasmet už vieną miško hektarą:**

- **272 Eur** už vieną ha (pirminiu ne ilgesniu kaip 5 metų laikotarpiu, t. y. pirmuosius penkerius metus nuo pirmos gautos išmokos pagal priemonę) – kai uždrausta vykdyti pagrindinius miško kirtimus (įskaitant, kai draudžiami pagrindiniai kirtimai EB svarbos paukščių veisimosi vietose ir kai pagrindiniai kirtimai atidėti vėlesniam laikui) arba leidžiami nedidelio intensyvumo atrankiniai kirtimai (leidžiant iškirsti ne daugiau kaip 10 proc. medyno tūrio per 10 metų);
- **200 Eur** už vieną ha (pasibaigus pirminiam 5 metų laikotarpiui) – kai uždrausta vykdyti pagrindinius miško kirtimus (įskaitant, kai draudžiami pagrindiniai kirtimai EB svarbos paukščių veisimosi vietose ir kai pagrindiniai kirtimai atidėti vėlesniam laikui) arba leidžiami nedidelio intensyvumo atrankiniai kirtimai (leidžiant iškirsti ne daugiau kaip 10 proc. medyno tūrio per 10 metų);
- **155 Eur** už vieną ha – kompleksinio apribojimo atveju, kai draudžiami ugdomieji miško kirtimai ir brandžių medžių iškirtimas, bei draudžiami ar apriboti sanitariniai kirtimai, paliekant tam tikrą džiūstančių medžių ar sausuolių skaičių 1 ha;
- **156 Eur** už vieną ha – kai plynųjų pagrindinių miško kirtimų biržėse paliekamas papildomas skaičius neiškirstų žalių medžių;
- **62 Eur** už vieną ha – kai vykdant sanitarinius kirtimus (retinimo amžiaus (21 metai) ir vyresniuose medynuose) draudžiama iškirsti visus džiūstančius ar išdžiūvusius medžius.

Ačiū už dėmesį

Lektorius Eugenijus Vaitiekus